

Projektterv

Az esztétikai-művészi tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése a földrajztanításban

Készítette: Dobi Adrienn, Gali Kende, Koncz Gergely, Tollár Patrik, Tóth Réka

1. Metodikai problémafelvetés

Az esztétikai-művészi tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése rendkívül sok művészeti ág bevonásával megvalósulhat, ilyen például az irodalom, zene, tánc, dráma, vizuális művészetek, kulturális ismeretek vagy akár a modern alkotóeszközök, mint például a mozgóképek is nagy segítségünkre lehetnek ebben (MAKÁDI 2015).

A földrajz tanítása során még kiemelkedőbb helyzetben van ennek a kompetencia-területnek a fejlesztetősége, hiszen a különböző ábrák a természetről, jelenségekről vagy az egyes modellek, animációk elengedhetetlenek ahhoz, hogy a diákok maradéktalanul átlássák a legkülönbözőbb folyamatokat, ha pedig ők maguk hozzák ezeket létre, akkor még könnyebb lehet a megértés.

A feladatmegoldásunk tehát főként arra irányul, hogy miként állítható az alkotás folyamata a földrajztanulás- és tanítás szolgálatába, és milyen feladatokkal járulhatunk hozzá ahhoz, hogy a diákok az egyes alkotótevékenységek révén még motiváltabbá váljanak?

2. Kutatási terv

2.1. Az előzőekben már felvázoltuk, hogy főként az alkotási folyamatokra fókuszálunk, ami természetesen sokféle kivitelezési módot foglal magában. Egyaránt ide tartozik a rajzolás, plakát- vagy fotómontázkészítés, animációk vagy rövidfilmek gyártása, makettek építése, stb. Ezek közül szeretnénk minél többet felhasználni, hogy minél többféle feladattal találkozhassanak a tanulók, illetve a munkaformákat is variálnánk, vagyis az évek előrehaladtával az egyéni munka helyett egyre inkább a közös, kooperatív tevékenységeken lenne a hangsúly, amivel a kommunikációs kompetenciájuk is fejlődhet.

Ahhoz, hogy a fejlesztés sikeres legyen, természetesen figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat is, amivel nemcsak az egyre összetettebb és hosszabb témák feldolgozásával járulhatunk hozzá, hanem azzal is, hogy a diákoknak egyre több és bonyolultabb eszközzel kell operálniuk a munkájuk során, vagyis például a gimnáziumi diákoknak akár már egy figyelemfelhívó, preventív videóanyagot is tudniuk kell elkészíteni, amit persze egy felsős tanulótól még nem várunk el.

Ezen kívül további célunk az is, hogy a gyerekek megtanuljanak különféle animáció- vagy rajzkészítő számítógépes programok vagy internetes oldalak segítségével dolgozni, amivel a digitális kompetenciájuk is fejlődhet, így hozzájárulva az egyéb órákon előadott prezentációik színesítéséhez is.

2.2. 5-6. osztály

A gyerekek életében fontos az esztétikai-művészeti tudatosság fejlesztése, ugyanis ennek segítségével tudják önmagukat jobban kifejezni, érzéseiket közvetíteni mások irányába. A földrajz sok lehetőséget biztosít arra, hogy ezeket a kompetenciákat fejleszteni tudjuk. A képességterület fejlesztését egymásra épülő tevékenységek sorozatával lehet véghezvinni, amely folyamatnak kezdete jelen esetünkben az 5. osztály. Ilyenkor a gyerekek a kisiskolás/kiskamaszkor határán tartanak, és erre az életkorra jellemző, hogy szeretnek játékosan tanulni, és érdeklődnek a

természet szépsége iránt és kedvelik az aktív munkára összpontosító feladatokat. A diákok fejlődése érdekében először egyéni vagy kiscsoportos feladatokat érdemes nekik adni, így elsajátíthatják a különböző megismerési és tanulási technikákat, amelyeket később hasznosítani tudnak majd a nagycsoportos feladatoknál, illetve a projektmunkáknál. A feladatok kidolgozásához a kerettanterv témaköreit használjuk fel, a tanterv mentén fogunk velük haladni.

2.3. 7-8. osztály

A 7-8. osztály feladatait szintén ezen metódus alapján fogjuk kidolgozni, figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a diákok problémamegoldó képességét, gondolkodását. A gyerekek ebben az időszakban már a kamaszkorba lépnek, így személyiségük is nagy változáson megy keresztül, ezért fontos az, hogy a feladatokat ennek megfelelően alakítsuk ki. Kifejezőképességük fejlődik, megtanulják, hogyan fejezzék ki gondolataikat, eszméiket és az érzelmeiket. A fejlesztés egyik célja, hogy a diákok képessé váljanak a főbb művészeti alkotások értő és beleérző ismeretére. Ezekben az években tudjuk támogatni a gyerekek esztétikai és művészeti fejlődését a helyi, nemzeti kulturális értékek bemutatásával. Ekkor már képesek nagyobb csoportokban dolgozni és bonyolultabb feladatokkal is megbirkózni. rendelkeznek gondolkodási készségekkel, tudnak méréseket végezni, ábrákat értelmezni, szabályokat felismerni.

2.4. 9-10. osztály

A középiskolások esetében is a kerettanterv témái mentén állítjuk össze a feladatokat. Ekkorra már a diákok sokkal absztraktabb feladatok megoldására is képesek, így aztán egészen összetett és magas szintű ábraelemzési feladatokat is adhatunk nekik. Nemcsak az ábrák információ tartalmának leolvasása lesz a cél, hanem az is, hogy megértsék, hogy az adott információt miért a választott grafikai módszerekkel jelenítették meg. Ebből kiindulva fejleszthetjük a saját grafikus kifejező képességüket is és az értelmezésen túl az alkotásra is nagyobb hangsúlyt fektethetünk. Mivel ez a korosztály már magabiztosan kezeli az okostelefonokat és a számítógépeket ezért fontos, hogy ezeket is bevonjuk a feladatokba. Számos ingyenes kép- és ábraszerkesztő alkalmazás elérhető már telefonokra is amelyekkel pillanatok alatt igazán szemléletes grafikákat készíthetnek földrajzi témákhoz. A 9. osztályos kerettanterv sok lehetőséget tartogat az ábraelemzési feladatoknak (térképek értelmezése, természetföldrajzi ábrák) míg a 10. osztályos társadalomföldrajzi tananyagok esetén számos gondolattérkép, folyamatábra és egy-egy jelenség értelmezése után előjelzések készítésére nyílik lehetőség.

3. A beszámoló módszerének előzetes elképzelése

A beszámoló elsősorban a projekttervben szereplő metodikai problémafelvetés megválaszolását fogja tartalmazni, melynek megoldását a kidolgozott feladatokon keresztül fokozatosan fogjuk megismerni, de természetesen a minél pozitívabb eredmény érdekében dolgozunk a következő hetekben.

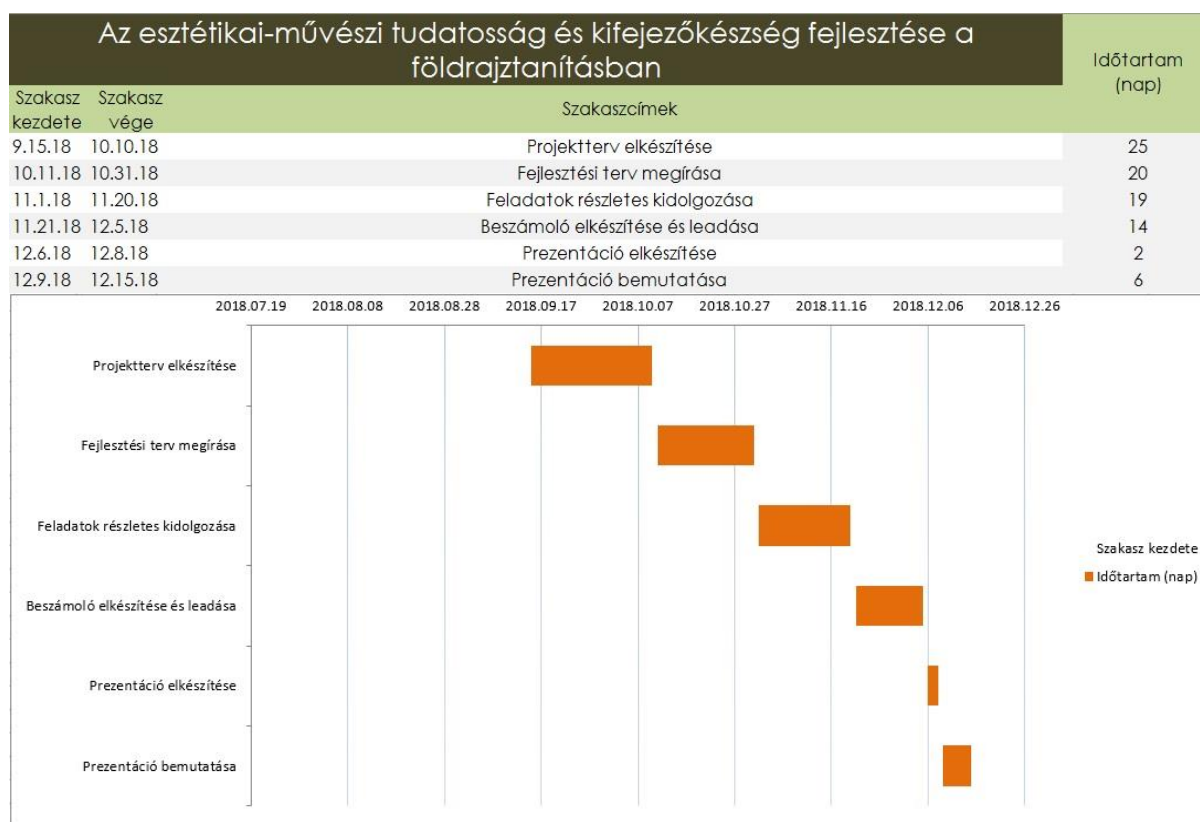
Emellett természetesen a már említett fejlesztési lehetőségeket fogjuk részletesen kidolgozni, melyeket 2 éves ciklusokban szeretnénk meghatározni, de ezek között is törekszünk az átmenetre, hogy a fejlesztésnek valódi íve legyen.

Feladatunk továbbá, hogy részletesen kidolgozott feladatokat készítsünk el, amit a beszámoló szintén tartalmazni fog. A tanév során körülbelül 7-8 olyan kompetenciát fejlesztő feladatra van idő, melyekkel mi is foglalkozunk a projekt során, ám ezek közül csupán az eltérő módszerekkel feldolgozott és különböző eszközöket alkalmazó típusfeladatokat szeretnénk kidolgozni, amelyekből világosan kitűnik az általunk felvetett fejlesztési terv.

4. A prezentáció előzetes terve

Számunkra a projekt lényege az, hogy az általunk megtervezett és kiötlött feladatok széles körben elterjedjenek és segítsék a leendő kollégák munkáját. Ezt a segítő folyamatot szeretnénk elkezdni már a prezentáció során is, hogy a hallgatók már most kedvet kapjanak a kompetencia-fejlesztő tananyagokhoz.

Ehhez a saját munkánkat használjuk fel, vagyis csoportokat alkotva osztjuk ki az egyes feladatokat úgy, hogy azt saját maguknak kell megoldaniuk, így nemcsak betekintést nyerhetnek a munkánkba, de saját maguk tapasztalhatják meg, hogy milyen élményt nyújthatnának a diákjaiknak ezekkel a tevékenységekkel. Ezt természetesen a legrövidebb és legkevesebb eszközt igénylő feladatokkal szeretnénk kivitelezni.

Projektterv táblázatos formában

Felhasznált irodalom

Makádi M. (2015): Kompetenciafejlesztő földrajztanítás. ELTE TTK, 58-61.

http://geogo.elte.hu/images/downloads/3_Kepzeshez_kapcsolodo_anyagok/3.2_Szakmodszertani_felkeszules_segedanyagai/kompetenciafejleszto_foldrajzitanitas/Kompetenciafejleszto_foldrajzitanitas.pdf